

**LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCIZŲ ĮSTATYMO NR. IX-569 2, 9, 10, 19, 41, 43
STRAIPSNIŲ IR 2, 3 PRIEDŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 37¹
STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 2, 9, 10, 19, 41, 43 straipsnių ir 2, 3 priedų pakeitimo ir Įstatymo papildymo 37¹ straipsniu įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas), atsižvelgiant į Komisijos valstybės ekonominės bei finansinės kontrolės ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimui koordinuoti sprendimus, siūloma nustatyti efektyvesnį energinių produktų, kurių kodai pagal Kombinuotąją nomenklatūrą (toliau - KN) yra 2710 19 91 – 2710 19 99 (toliau – tepalinės alyvos) ir kurie panaudojami kaip variklių degalai, apmokestinimo akcizais mechanizmą.

Įstatymo projektu, atsižvelgiant į Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (toliau – Direktyva 2003/96/EB), ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1186/2009 nustatančio Bendrijos atleidimo nuo muitų sistemą nuostatas, siūloma teisiškai aiškiau reglamentuoti akcizų lengvatos taikymo tvarką kurui, esančiam motorinių transporto priemonių standartiniuose bakuose, atitinkamai patikslinant Akcizų įstatymo nuostatas, reglamentuojančias atleidimą nuo akcizų tų energinių produktų, kurie įvežami transporto priemonių standartiniuose bakuose.

Taip pat Įstatymo projektu, atsižvelgiant į Europos Komisijos 2012 m. balandžio 20 d. įgyvendinimo sprendimą Nr. 2012/209/ES dėl Tarybos direktyvos 2008/118/EB kontrolės ir judėjimo nuostatų taikymo tam tikriems priedams, vadovaujantis Tarybos direktyvos 2003/96/EB 20 straipsnio 2 dalimi, nuostatas siūloma papildyti Akcizų įstatymo 2 priedą energiniais produktais, kurių kodai pagal KN yra 3811 11 10, 3811 11 90, 3811 19 00 ir 3811 90 00.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatoriai – mokesčius administruojančios institucijos. Įstatymo projekto rengėjas – Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai klausimai

Pagal šiuo metu galiojančias Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo (toliau – Akcizų įstatymas) nuostatas tepalinės alyvos tampa akcizų objektu tik tuomet, kai jos panaudojamos kaip variklių degalai, jų priedai arba kaip šildymui skirtas kuras. Tokiu atveju taip panaudotos tepalinės alyvos apmokestinamos taikant ekvivalentišką akcizų tarifą to produkto, vietoj kurio nurodytos tepalinės alyvos yra parduodamos ar panaudojamos kaip variklių degalai, jų priedai ar šildymui skirtas kuras.

Šiuo metu Akcizų įstatymo nuostatose yra numatyta, kad nuo akcizų yra atleidžiami energiniai produktai, esantys stacionariose gamintojo techninėje dokumentacijoje numatytose kuro talpyklose, t.y. nurodytose nuostatose, įvertinus Direktyvos 2003/96/EB ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1186/2009 nustatančio Bendrijos atleidimo nuo muitų sistemą nuostatas, nėra aiškiai reglamentuota, kad akcizų lengvata gali būti taikoma tik tokiems energiniams produktams, kurie yra tik gamintojo nuolatinei pravitintuose prie visų to paties tipo transporto priemonių standartiniuose bakuose.

4. Įstatymo projekte siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu, atsižvelgiant į mokesčius administruojančių institucijų pateiktą informaciją apie galimus piktnaudžiavimus, kai tokios tepalinės alyvos panaudojamos ne pagal tiesioginę jų paskirtį (apsaugai nuo korozijos, elektroizoliacijai ir kt.), o kaip variklių degalai (pvz., šiuos produktus įmaišant į gazolius ir realizuojant kaip variklių degalus arba gabentų produktų KN kodas neatitinka gabenimo dokumentuose nurodyto KN kodo), siūloma nustatyti efektyvesnį nurodytų tepalinių alyvų apmokestinimo akcizais mechanizmą.

Nurodytoms tepalinėms alyvoms pagal Direktyvos 2003/96/EB 20 straipsnio 1 dalies

nuostatas yra netaikomi gabenimo ir kontrolės reikalavimai (įskaitant kompiuterinę akcizais apmokestinamų prekių gabenimo priežiūrą taikant kompiuterinę akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistemą), dėl ko nėra galimybės stebėti tiek šių produktų judėjimo tarp Europos Sąjungos valstybių narių, tiek judėjimo Lietuvos Respublikoje (kaip yra kitų energetinių produktų atveju). Dėl šios priežasties piktnaudžiavimo atvejus nustatyti tampa itin sudėtinga, nes paprastai atliekant patikrinimus gabenimo dokumentuose nurodytoje prekių išskrovimo vietoje, jos jau būna perparduotos ūkio subjektams, registruotiems kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad už Lietuvos Respublikoje laikomas tepalinės alyvos, už kurias akcizai vadovaujantis Akcizų įstatymo nuostatomis nesumokėti, atsiranda prievolė sumokėti akcizus. Kadangi šie produktai savo cheminėmis ir fizinėmis savybėmis labai panašūs į gazolius, siūloma tepalinėms alyvoms nustatyti tokį patį akcizų tarifą, koks taikomas gazoliams, t. y. 1140 litų už 1000 litrų produkto akcizų tarifą, o šildymui skirtoms tepalinėms alyvoms, jei jos pažymėtos teisės aktų nustatyta tvarka, taikyti sumažintą 73 litų už 1000 litrų produkto akcizų tarifą (toks pat akcizų tarifas šiuo metu yra taikomas ir šildymui skirtiems gazoliams).

Tos tepalinės alyvos, kurios bus naudojamos kitiems tikslams nei variklių degalams, jų priedams ar šildymui skirtam kurui, t. y. bus naudojamos pagal tiesioginę paskirtį, būtų atleidžiamos nuo akcizų, remiantis Akcizų įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatomis (teisę be akcizų įsigyti tiek Lietuvoje, tiek iš kitos ES valstybės, tiek importuoti netaikant akcizų tokioms tepalinėms alyvoms patvirtins centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka išduotas leidimas; akcizai taip pat bus netaikomi ir į mažmeninei prekybai skirtą pakuotę išpilstytoms tepalinėms alyvoms).

Kartu, atsižvelgiant į Direktyvos 2003/96/EB 24 straipsnio 2 dalies ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1186/2009 nustatančio Bendrijos atleidimo nuo muitų sistemą 107 straipsnio 2 dalies c punkto nuostatas, Įstatymo projektu yra siūloma patikslinti Akcizų įstatymo nuostatas, reglamentuojančias akcizų lengvatos taikymo tvarką energiniams produktams, esantiems transporto priemonių kuro talpyklose numatant, kad nuo akcizų būtų atleidžiami energiniai produktai, esantys standartiniuose bakuose, kaip jie apibrėžti Tarybos reglamento (EB) Nr. 1186/2009 nustatančio Bendrijos atleidimo nuo muitų sistemą 107 straipsnio 2 dalies c punkte.

Taip pat Įstatymo projektu, atsižvelgiant į Europos Komisijos 2012 m. balandžio 20 d. įgyvendinimo sprendimą Nr. 2012/209/ES dėl Tarybos direktyvos 2008/118/EB kontrolės ir judėjimo nuostatų taikymo tam tikriems priedams, vadovaujantis Tarybos direktyvos 2003/96/EB 20 straipsnio 2 dalimi, nuostatas siūloma atitinkamai papildyti Akcizų įstatymo 2 priedą energiniais produktais, kurių kodai pagal KN yra 3811 11 10, 3811 11 90, 3811 19 00 ir 3811 90 00.

5. Galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir priemonės, kurių reikia imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymą akcizų objektu taptų visos tepalinės alyvos, t. y. ir tos, kurios naudojamos ne kaip variklių degalai, šildymui skirtas kuras ar variklių degalų priedai. Tačiau tos tepalinės alyvos, kurios bus naudojamos kitiems tikslams nei variklių degalams, jų priedams ar šildymui skirtam kurui, t. y. bus naudojamos pagal tiesioginę paskirtį, būtų atleidžiamos nuo akcizų, remiantis Akcizų įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatomis (teisę be akcizų įsigyti tiek Lietuvoje, tiek iš kitos ES valstybės, tiek importuoti netaikant akcizų tokioms tepalinėms alyvoms patvirtins centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka išduotas leidimas; akcizai taip pat būtų netaikomi ir į mažmeninei prekybai skirtą pakuotę išpilstytoms tepalinėms alyvoms). Pažymėtina, kad asmenims, turintiems mokesčių administratoriaus vadovaujantis Akcizų įstatymo 43 straipsnio ir kitų teisės aktų nuostatomis išduotus leidimus įsigyti energinius produktus be akcizų, lengvata taikoma tiesiogiai, t. y. įsigyjant šiuos produktus minėta tvarka, akcizai avansu nėra mokami.

6. Įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Pritarus Įstatymo projektui bus sudarytos prielaidos užkirsti kelią piktnaudžiavimo atvejams, kai tepalinės alyvos panaudojamos ne pagal paskirtį išvengiant akcizų sumokėjimo.

7. Įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Nenumatoma.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja, kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymą, turės būti pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimas „Dėl Akcizų įstatymo nuostatų įgyvendinimo“, centrinis mokesčių administratorius turės patvirtinti šildymui skirtų tepalinių alyvų akcizų lengvatos taikymo tvarką. Taip pat turės būti pakeistas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. birželio 3 d. įsakymas Nr. 193 „Dėl Kuro, kuriam taikomos akcizų lengvatos, žymėjimo taisyklių patvirtinimo“.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Projekte nėra naujai apibrėžiamos sąvokos.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Projekto nuostatos neprieštaruoja Europos Sąjungos dokumentams ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų ir įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti

Įstatymo projektui įgyvendinti reikalingus teisės aktų pakeitimus iki šio įstatymo įsigaliojimo turės parengti Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija ir centrinis mokesčių administratorius. Priėmus įstatymą, turės būti pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimas „Dėl Akcizų įstatymo nuostatų įgyvendinimo“, centrinis mokesčių administratorius turės patvirtinti šildymui skirtų tepalinių alyvų akcizų lengvatos taikymo tvarką. Taip pat turės būti pakeistas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. birželio 3 d. įsakymas Nr. 193 „Dėl Kuro, kuriam taikomos akcizų lengvatos, žymėjimo taisyklių patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Priėmus Įstatymo projektą, bus sudarytos sąlygos efektyvesniam tepalinių alyvų apmokestinimui.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai įstatymų projektų žodžiai

Reikšminiai projektų žodžiai (pagal Europos žodyną *Eurovoc*) yra šie: „energiniai produktai“, „standartinis“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Rimantas Sadžius
Finansų ministras

[Parasas]
2014.09.10